

Gospodarske stvari.

Izkušnje z ameriškimi trtami.

(Konec.)

Praktičen, izkušen opazovalec tega ameriškega vinograda v Bizelji govori lahko takole: „Ameriška trta raste tudi na slabem, puštem svetu jako bujno; na ameriško trto na takem svetu cepljena evropska trta ne prevzame bujne rasti ameriške trte niti približnje, kar tudi ni, kakor že enkrat rečeno, potrebno, vendar se pa vzdrži in raste vsaj tako čvrsto, kakor bi na istem svetu evropska trta na svojih koreninah brez trtne uši rastla“.

Ako hočemo torej, da nam bodo na ameriške trte cepljene domače sorte dobro rodile, moramo jim gnojiti, to pa že celo na slabem svetu. No, gnojiti so pa morali na slabem svetu trtam tudi prej, ko trtne uši ni še bilo. Po doštih krajih na Štajarskem, Kranjskem itd. bi moralo vinogradstvo tudi brez trtne uši nehati — zaradi pomanjkanja redilnih snovi v zemlji in zaradi gnoja, s katerim bi jih nadomestili. Izkušnja v Bizelji uči do dobrega, da je v bodočnosti obstanek vinarstva najbolj 1. od ameriške trte odvisen, ker ona našo domačo trto vzdržuje, potem pa 2. od gnoja, kateri dela na ameriško trto požlahtnjeno evropsko rodovito ter jo obdrži rodovito.

Brez gnoja ne koristi nam ameriška trta nič razen v prav dobrem, po naravi gnojnem svetu. V bodočnosti bomo torej morali prilično malo vinograda gojiti, pa tega močno gnojiti, sploh prav pridno, intenzivno obdelovati. Znano pa je, da se na enem oralu prav dobro obdelanega vinograda lahko ravno toliko vina pridelata, kolikor na treh oralih slabo obdelanega, posebno ne gnojenega.

O opazovanji pokusnega ameriškega vinograda v Bizelji še nekaj. O jorkmadejri pravijo, da je le v gotovih, namreč dobrih, močnih zemljah trta us ne uniči, in da v takem svetu tudi dobro rodi brez vse požlahtnitve. No v Bizelji so šestletne jorkmadejre prav čvrste, da si nikakor tako, kakor solonis ali pa riparja, polne so pa tudi sicer manjih, pa vendar debelagodnih in kakor med sladkih grozdov. Tako se obnaša jorkmadejra v jako slabem svetu, pri veliki obilici uši po koreninah. V dobrem svetu, in osobito ob primerni gnojitvi uspevala bode torej kljub uši brez vsega dvoma prav dobro. Vipavci, kateri so prošlo leto samo iz Bizelja 22 sto sajenic jorkmadejre naročili, pogodili so torej prav, osobito ako jih bodo v močne, soldanaste (laporaste) lege sadili.

Opazovanje v Bizelji poučilo me je še o tem-le: Čem bolj človek ameriške trte presaja, tem slabše so. V trtnici vzgojene požlahtnjene ameriške trte ne rastejo, v vinograd presajene,

nikdar tako dobro, kakor pa takoj na stalno mesto v vinograd vsajene in še le tam v zeleno požlahtnjene trte. Zelena požlahtnitev, izvršena v meseci maji, je odločno najboljša. Najčvrstejše požlahtnitve dosežeš na ripariji, slabše že na jorkmadejri, najslabše na solonis. Opazovanje tega ameriškega vinograda v Bizelji poučilo me je tudi do dobrega, da nikakor ni dvomiti o našem vinogradarstvu, da se ohrani, toda treba je pravega razuma in vztrajnosti.

Sejmovi. Dne 18. oktobra pri sv. Treh Kraljih v slov. gor., v Podsredi, v Vojniku, pri sv. Marku nad Laškim trgom, v Mozirji in v Trbovljah. Dne 19. oktobra v Vidmu. Dne 21. oktobra v Celji, v Sevnici, pri sv. Petru pod sv. Petru pod sv. gorami. Dne 24. oktobra v Cirkovicah, v Ribnici in v Damljah. Dne 25. oktobra na Bizeljskem.

Dopisi.

Od Sotle. (Okr. zastop.) [Konec.] Pred nekim časom je v seji župan slovensko ulogo čital, pa se je že oglasil tajnik, da slovensko ni vredno poslušati. In tako gre vse v redu naprej, ako je kako delo, bodi si most čez potok ali kake ograje ob cesti, to se odda vse pod roko prijateljem. Tako še ni dolgo, je dal zastop neki most delati pa ni, kakor bi moral, dražbe razpisal, ampak je le oddal delo nekemu človeku, ki ni „naše gore list“. Most je dolg kake 4 metre, širok tudi blizo 4 metre in pozneje se je tisti podjetnik bahal, da mu je zastop do 500 gld. za-nj izplačal ali je to modro gospodarstvo? Taki delijo denar, ki nikakega davka ne plačujejo in je torej razvidno, kako da je varčen naš zastop. Okrajni zastop voli tudi okrajni šolski svet, ali kakega da naš izvoli, to je lahko umljivo in ti potem pritiskajo z vso silo na šole; tako sta sklenila okrajni šolski svet Brežiški in Kozjanski pred nekimi leti tajno in naročila tamošnjim gg. učiteljem, da naj z vso silo z nemščino pritiskajo v šoli, še celo petje naj bo nemško. Ako bi hotel pa celo pravdo tega zastopa razjasniti, moral bi pač celo knjigo napisati. Zatorej je sveta dolžnost, da prihodnjokrat bolj previdno volimo, in samo take može volit pošljemo, katerim ni samo za vino in smodke, ampak da jim je za napredek. Vam, kateri imate kak zaslužek pri cesti, ni se treba bati, da bi s tem ob zaslužek prišli; cesta se bo pozneje tudi navažala in za to delo bode tudi dela treba. Posnemajmo druge zastope; kakor so Celjani premagali svoje zagrizence, tako bomo mi zmagali, ako bomo složni in si izvolili take može in gospode, katerim je za blagor ljudstva. Izvoliti moramo poštenega načelnika in bolj lehkotnega tajnika, kateri bo pogosto ceste pregledaval, ne pa le